EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel, 24.6.2009
KOM(2009) 292

KOMISJONI TEATIS

Õigusaktide pakett, millega asutatakse amet õiguse, vabaduse ja turvalisuse valdkonna suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks

{KOM(2009) 293 lõplik}
{KOM(2009) 294 lõplik}
{SEK(2009) 836}
{SEK(2009) 837}

KOMISJONI TEATIS

Õigusaktide pakett, millega asutatakse amet õiguse, vabaduse ja turvalisuse valdkonna suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks

1. Eesmärk

Käesoleva õigusaktide paketi eesmärk on asutada amet, kes vastutab teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II),[1] viisainfosüsteemi (VIS)[2] ja EURODACi[3] pikaajalise operatiivjuhtimise eest. Lisaks võib amet hakata vastutama ka muude õiguse, vabaduse ja turvalisuse valdkonna suuremahuliste IT-süsteemide eest.

2. Kontekst

Selleks et saada kasu infotehnoloogia valdkonnas tehtud edusammudest ja lisada süsteemi uusi funktsioone, asendatakse olemasolev Schengeni infosüsteem (SIS 1+) teise põlvkonna Schengeni infosüsteemiga (SIS II). SIS II-ga tagatakse kõrgetasemeline turvalisus Euroopa Liidu vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal, sealhulgas säilitatakse avalik turvalisus ja avalik kord ning kindlustatakse turvalisus liikmesriikide territooriumidel.

Viisainfosüsteem (VIS) on oluline infotehnoloogial põhinev vahend, mis toetab ühise viisapoliitika rakendamist ja hõlbustab muu hulgas tõhusat piirikontrolli, võimaldades riikide volitatud ametiasutustel sisestada ja ajakohastada viisaandmeid, sealhulgas biomeetrilisi andmeid, ning nende andmetega elektroonilisel teel tutvuda.

EURODAC on IT-süsteem varjupaigataotlejate ja ebaseaduslike sisserändajate sõrmejälgede võrdlemiseks, et hõlbustada Dublini II määruse[4] kohaldamist, mille alusel on võimalik määrata varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutav liikmesriik.

SIS II ja VISi töötab välja komisjon. Kõnealuseid süsteeme reguleerivate õigusaktide kohaselt vastutab üleminekuperioodil SIS II ja VISi operatiivjuhtimise eest komisjon. Üleminekuperiood ei tohiks kesta kauem kui viis aastat alates SIS II õigusaktide kohaldamise alguskuupäevast ja VISi määruse jõustumisest. Praegu on komisjon usaldanud SIS II ja VISi operatiivjuhtimise kahe erineva liikmesriigi, nimelt Prantsusmaa ja Austria avalik-õiguslikele asutustele.

---

1 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1987/2006, 20. detsember 2006, mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist, ning nõukogu otsus 2007/533/JSK, 12. juuni 2007, mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist.

2 Nõukogu 8. juuni 2004. aasta otsus 2004/512/EÜ viisainfosüsteemi (VIS) kehtestamise kohta on vajalik õiguslik alus, et lisada Euroopa Liidu üldeelarvesse VISi väljatöötamiseks vajalikke assigneeringuid.

3 Nõukogu määrus (EÜ) nr 2725/2000, 11. detsember 2000, mis käsitleb sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteemi kehtestamist Dublini konventsiooni tõhusa kohaldamise eesmärgil.

4 Nõukogu määrus (EÜ) nr 343/2003, 18. veebruar 2003, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest.

EURODACi töötas välja komisjon, kes vastutab praegu kesküksuse toimimise ja andmeedastuse turvalisuse tagamise eest.

Siiski ei ole komisjoni peamine ülesanne tegeleda kõnealuste suuremahuliste IT-süsteemidega. Seega on SIS II ja VISi õigusaktides sätestatud vajadus luua pikaajalises perspektiivis korraldusasutus, kes tagaks peamiselt kõnealuste süsteemide järjepidevuse ja operatiivjuhtimise ning pideva andmevahetuse.

SIS II ja VISi õigusaktidele lisatud ühisavaldustes palusid nõukogu ja Euroopa Parlament komisjonil esitada pärast mõjuhinnangut vajalikud õigusakti ettepanekud keskse SIS II ja sideinfrastruktuuri osade ning VISi pikaajalise operatiivjuhtimisega seotud ülesannete andmiseks ametile. Komisjon võttis endale kohustuse esitada kahe aasta jooksul pärast SIS II ja VISi õigusaktide jõustumist vajalikud õigusakti ettepanekud nimetatud süsteemide pikaajalise operatiivjuhtimisega seotud ülesannete andmiseks ametile.

Oma hiljutises teatises Euroopa ametite kohta[5] võttis komisjon endale kohustuse mitte esitada ettepanekuid uute reguleerimisametite asutamise kohta, välja arvatud selliste kohta, mis on justiits- ja siseküsimuste valdkonnas juba kavandatud, näiteks ettepanekuga SIS II, VISi ja EURODACi ning muude suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimise ameti kohta.

3. Õigusaktide paketi struktuur

3.1. Ülevaade ametist

Parim valikuvõimalus SIS II, VISi ja EURODACi korraldusasutuse ülesannete täitmiseks pikaajalises perspektiivis on uue reguleerimisameti asutamine[6].

Parim viis suurendada tööviljakust ja vähendada tegevuskulusid on luua koostoime. Seda saab saavutada kõigi kolme süsteemi ja võimaluse korral ka muude süsteemide majutamisega ühes asukohas ning nende koondamisega samale platvormile.

Ameti peamine ülesanne peaks olema kõnealuste süsteemide operatiivjuhtimine, hoides neid toimimas seitse päeva nädalas ööpäev läbi. Lisaks nimetatud operatiivülesannetele tuleks ametile anda ka vastavad kohustused julgeolekumeetmete vastuvõtmises, aruandluses, avaldamise, järelevalve ja teavitamisega seotud küsimustes ning VISi ja SIS II-ga seotud erikoolituste korraldamises. Mitu kõnealuste IT-süsteemide toimimisega seotud ülesannet, nagu hanked ja projektijuhtimine, kattuksid ning võimaldaksid sel viisil luua koostoime.

Mõjuhinnangust nähtus, et tegevusmahu suurendamiseks ja juhtimisega seotud üldkulude senisest paremaks põhjendamiseks võiks ameti määrata vastutavaks tulevikus õiguse, vabaduse ja turvalisuse valdkonnas loodavate võimalike uute süsteemide väljatöötamise ja operatiivjuhtimise eest.

Ameti juhtimisstruktuur peaks arvesse võtma kehtivat *muutuvat geomeetriat*, st asjaolu, et liikmesriikide ja ühinenud riikide osalus süsteemides erineb.

---

[5] Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Euroopa ametid – edasised sammud”. KOM(2008) 135(lõplik).

[6] Seda väidet toetavad välistöövõtja korraldatud ettevalmistaval uuringul põhineva mõju hindamise aruande järeldused, KOM(2009) XX(lõplik).

3.2. Eri sambaid hõlmavad süsteemid

SIS II on loodud nii esimese kui ka kolmanda samba raames. SIS II esimese samba aspektid hõlmavad riiki sisenemise keelamist käsitlevaid hoiatusteateid ja sõidukite registreerimistunnistuste väljaandmise eest vastutavate liikmesriikide asutuste juurdepääsu SIS II-le. SIS II kolmanda samba aspektid hõlmavad kõiki ELi lepingu VI jaotise reguleerimisalasse kuuluvaid hoiatusteateid, st sätteid politseikoostöö ja õigusalase koostöö kohta kriminaalasjades. SIS II reguleerivad õigusaktid sisaldavad samaseid sätteid korraldusasutuse ja tema ülesannete kohta.

VIS tugineb esimese samba õigusaktile (VISi määrus), kuid vastu on võetud ka kolmanda samba nõukogu otsus, millega reguleeritakse liikmesriikide määratud asutuste ja Europoli juurdepääsu VISile terroriaktide ja muude raskete kuritegude vältimise, avastamise ja uurimise eesmärkidel. Nimetatud otsus sisaldab seoses jälgimise ja hindamisega ka viidet korraldusasutusele, kelle puhul vastavate ülesannete täitmine eeldab kolmanda samba õigusakti vastuvõtmist. EURODAC on samuti loodud esimese samba raames.

Kuna kõnealuste IT-süsteemide aluseks on eri sambad, on ameti asutamiseks vaja vastu võtta erinevad õigusaktid.

Käesolev pakett käsitleb kaht õigusakti: määrust, millega reguleeritakse SIS II, VISi ja EURODACi esimese samba aspekte, ning otsust, milles käsitletakse SIS II ja VISi kolmanda samba aspekte.

Määruses kirjeldatakse ameti struktuuri ja ülesandeid, hääletamiskorda ja muid vajalikke aspekte. Selles täpsustatakse, et haldusülesannete täitmiseks kuulub haldusnõukogusse üks esindaja igast liikmesriigist ja riigist, kes on ühinenud Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega ning EURODACiga seotud meetmetega, ja kaks komisjoni esindajat. Ühinenud riikidel ei ole siiski hääleõigust. Otsusega, milles võetakse arvesse süsteemide kuulumist mitmesse sambasse, antakse ametile ELi lepingu VI jaotise alusel SIS II ja VISi operatiivjuhtimisega seotud ülesanded.

Käesolev õigusaktide pakett koosneb järgmistest ettepanekutest:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu õigusaktide pakett, millega asutatakse amet õiguse, vabaduse ja turvalisuse valdkonna suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks;

(2) nõukogu otsus, millega antakse ELi lepingu VI jaotise alusel määrusega XX asutatud ametile SIS II ja VISi operatiivjuhtimisega seotud ülesanded.

3.3. Finantsmõju

SIS II, VISi ja EURODACi pikaajalise operatiivjuhtimise ettevalmistus- ja käivitusetapiga seotud hinnanguline kogukulu aastatel 2010–2013 on 113 miljonit eurot. See summa kaetakse 2007.–2013. aasta finantsraamistikust. Ülevaade tegevus- ja halduskuludest on esitatud finantsselgituses, mis on lisatud määruse ettepanekule, millega asutatakse amet õiguse, vabaduse ja turvalisuse valdkonna suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks. Finantsselgitus põhineb peamiselt 2007. aastal koostatud mõjuhinnangus antud hinnangutel ja selles esitatud arvnäitajatel. Samuti põhineb see eeldusel, et käesolev ettepanek võetakse vastu 2010. aastal, et ameti saaks õiguslikult registreerida 2011. aastal ja sellest saaks täielikult iseseisev amet, kes suudab 2012. aastal üle võtta kõik SIS II, VISi ja EURODACi ning muude suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimisega seotud ülesanded.

Ameti hinnangulised kulud hõlmavad nii tegevus- kui ka halduskulusid, mis on vajalikud SIS II, VISi ja EURODACi tõhusa operatiivjuhtimise tagamiseks. Kogusumma sisaldab ka personalikulusid ja töötajate koolituskulusid. Praeguse kava kohaselt hakkab ametis tööle 120 inimest. Samas ei ole ameti eelarves ette nähtud kulusid, mis on seotud kõnealuse kolme süsteemi ühendamisega s-TESTA võrku. Ettepaneku kohaselt jääb komisjon vastutama kõigi sideinfrastruktuuriga seotud lepingu- ja eelarveküsimuste eest. Kolme süsteemi ühendamisest tulenev kulu on igal aastal ligikaudu 16,5 miljonit eurot, mis kaetakse ühenduse eelarvest. Lisaks on ette nähtud vahendid, et omandada ametile uus asukoht, kus oleks võimalik majutada ka süsteeme.

Võrreldes praeguse olukorraga, kus süsteeme töötatakse välja ja hallatakse eraldi, ja pärast vajalike esmaste investeeringute tegemist toob ühine haldusstruktuur pikaajalises perspektiivis kaasa koostoime ja kulutasuvuse.